

Kannanotto: Itäisen Suomen maakunnat vaativat kattavaa tilannekuvaa ja päätöksiä kilpailukykyä vahvistavista toimista

Itäisen Suomen maakunnat pitävät VATT Datahuoneen selvitystä liian suppeana, minkä vuoksi on riski, että Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksia aluetalouteen vähätellään. Itäisen Suomen ohjelman tulee olla vaikuttava ja aidosti alueen kilpailukykyä vahvistava.

Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu, Kymenlaakso, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo, käsitelivät Itäisen Suomen ohjelman valmistelun tilannetta kokouksessaan 19.12.

Työ- ja elinkeinoministeriö on teettänyt ohjelmaa varten selvityksen otsikolla "Itäisen ja pohjoisen Suomen aluetaloudellinen kehitys Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen". Itäisen Suomen maakuntien näkemyksen mukaan selvitys on liian suppea, minkä vuoksi on riskinä, että siitä tehdään virheellisiä johtopäätöksiä. Selvityksen johtopäätöksissä mm. väestökehityksellä selitetään itäisen Suomen heikkoa talouskehitystä, eikä nähdä geopoliittisen tilanteen vaikuttaneen erityisesti.

Maakuntien liitot toteavat, että sodan aiheuttamat vaikutukset ovat itäisessä Suomessa selvästi nähtävissä, erityisesti yritysten liikevaihdon laskuna ja Venäjälle tehtyjen investointien alaskirjauksina. Vaikutukset eivät liity mihinkään pidempään kehitykseen, vaan ne seurasivat nopeasti sodan syttymistä. Alueella oli hyvä elpymisvauhti, jolta kriisi todistetusti katkaisi siivet, kun katsoo liikevaihto-, vienti- ja työttömyyslukuja.

Datahuoneen selvitystä varten ei ole kysytty tilastotietoa tai tehty laadullista analyysia maakunnista, joissa sodan vaikutuksia on seurattu tiiviisti. Tarkastelu on puutteellinen, eikä siinä tehdä syy-seuraussuhteista johtopäätöksiä. Näin ollen sitä ei voi käyttää myöskään pohjana päätöksille, jotka koskevat itäisen Suomen kehittämistä.

Esimerkiksi yli yhdeksän miljoonan puukuution tuonnin loppuminen Venäjältä ja Saimaan kanavan liikenteen estyminen on lisännyt kustannuksia ja vaikeuttanut teollisuuden raaka-aineiden saatavuutta ja logistista saavutettavuutta laajalla alueella. Tämän vaikutukset ulottuvat aina Savon ja Karjalan ratojen ruuhkautumiseen asti.

Pohjois-Karjalassa yritysten vienti Venäjälle oli kaksinkertaista koko maan tasoon verrattuna, maakunnan yritykset menettivät sadan miljoonan euron liikevaihdon. Tuotantokustannusten nousu on iskenyt ankarimmin Kaakkois-Suomen teollisuuteen. Transitoliikenne Venäjän ja Aasian suuntaan loppui käytännössä kokonaan Suomen suurimman yleissataman HaminaKotkan sekä Kouvolan rautatie-maantieterminaalin kautta.

Vuonna 2019 itäisessä Suomessa kirjattiin 714 000 ulkomaalaisten matkailijoiden yöpymistä, heistä puolet oli venäläisiä. Viime vuonna ulkomaalaisia yöpyjiä oli enää 270 000. Venäläiset matkailijat jättivät Etelä-Karjalaan ja Kymenlaaksoon yhteensä yli 380 miljoonaa euroa vielä ennen koronapandemiaa. Etelä-Savossa turistikivirran hiipumisen kerrannaisvaikutuksia lisää se, että maakunnassa matkailun osuus BKT:sta

on muuta maata suurempi. Myös Kainuussa akuutit vaikutukset näkyvät kansainvälisen matkailun luvuissa.

Näitä konkreettisia muutoksia on välttämätöntä huomioida Itäisen Suomen ohjelmassa.

Valtiolta odotetaan toimia, joilla luodaan elinkeinoelämälle kilpailukykyä ja tulevaisuususkoa. Elinkeinoelämän keskusliiton vuotta 2025 koskevassa yrittäjyysbarometrissa itäinen Suomi on pakkasen puolella, kun muualla maassa odotetaan kasvua.

Keskeisiä itäisen Suomen kasvun vauhdittajia ovat maa-, meri- ja ilmaliikenneyhteyksiä parantavat ja vihreitä teollisia investointeja vauhdittavat ratkaisut. Esitys erityistalousalueen perustamisesta on syytä selvittää huolella. Valitettavasti konkreettiset ja vaikuttavat avaukset puuttuvat Itäisen Suomen ohjelman luonnoksesta.

Itäisen Suomen elinvoima ja rajaturvallisuus ovat erittäin tärkeitä kysymyksiä Suomelle, Euroopan unionille ja Natolle. Alueen kehittämisessä tulee viimein päästä suunnittelusta toteutukseen.

ITÄISEN SUOMEN MAAKUNNAT

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja, Pohjois-Karjala,
Itä-Suomen neuvottelukunnan puheenjohtajamaakunta 2024

Satu Sikanen
maakuntajohtaja, Etelä-Karjala

Pentti Mäkinen
maakuntajohtaja, Etelä-Savo

Riikka Pirkkalainen
maakuntajohtaja, Kainuu

Jaakko Mikkola,
maakuntajohtaja, Kymenlaakso

Tytti Määttä
maakuntajohtaja, Pohjois-Savo